

# SISZÁNTÓ

## ELŐFIZETÉSI ÁRA

a kiadóhivatalban átvéve.  
Egy évre ..... 10 h.  
Három évre ..... 28 h.  
Hat évre ..... 50 h.  
Egy évre ..... 20 kor.  
Három évre ..... 5 h.  
Külföldre postán szállítva:  
Egy évre ..... 24 kor.  
Három évre ..... 6 h.  
Egyes szám ára 3 fillér.

Politikai  
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

**XXII. évfolyam 73 szám. Nagyvárad Csütörtök, 1916 március 30.**

## Német győzelem Verdun mellett

### Foglaltak egy 2000 méteres állást Malancourtnál.

Berlin, március 29. A nagyfőhadiszállás jelenti.

**Nyugati hadszíntér.** St. Eloistól délre kézigránátharcban ismét elragadtuk az angoloktól az egyik általunk megszállott robbantási tölcserít.

A Maas balpartján csapataink Malancourtól északra mintegy 2000 méter szélességben csekély veszteségeink árán rohammal elfoglalták a több vonal mélységű francia állásokat és a falu északnyugati részébe is benyomultak. Az ellenség sebesületlen foglyokban 12 tisztet és 486 főnyi légénységet, valamint egy ágyut és 4 gépfegyvert hagyott kezünkön. Ez által kétségtelenül megállapítottuk, hogy a franciák ezen a harcterületen két újabb hadosztályt vetettek harcba.

### Visszavert kétszeres orosz támadás.

**Keleti hadszíntér.** Mig az oroszok tegnap támadásaikat az északi szakaszokban nem ismételték meg, addig a Narvez tótól délre éjjel-nappal folytatták hiábavaló erőfeszítéseiket, csapataink részben szuronyharcban kétszer visszaverték az ellenséget.

Német repülőgéprajok jó eredménnyel dobtak bombákat ellenséges vasutépítményekre, különösen a molodehnoi vasuti állomásra.

**Balkán hadszíntér.** A helyzet változatlan.

(Min. eln. salyítóosztály.)

### Verdun mögött kiürítették a helységeket.

Budapest, március 28. (Saját tud.) Genfből jelentik: Verdun mögött 50 kilométer körzetben az összes községeket polgárilag kiürítették.

### Perzsia felosztása.

Bern, március 29. Migulin tanár írja a „Novoje Ekonomiszt“-ban: Perzsiának nincs joga ahhoz, hogy független állam legyen és Oroszország és Anglia meg fog osztozkodni területén. Még pedig úgy, hogy az eddigi semleges zóna is Oroszországhoz lesz. Természetes, hogy az oroszok részben a perzsa földből Oroszországnak jut, mert hiszen Anglia tétlenül nézte az utóbbi időkben Oroszország fegyveres intervencióját. Különben is Anglia egyedül Oroszországnak köszönheti, hogy Egyiptomot és Szudánt nem veszítette el.

### Román-bolgár megegyezés.

Szófia, március 29. Az Ultra bukaresti levelezője beszélgetést folytatott egy magasállású aktív román diplomatával, aki kijelentette, hogy a román kormány nézete szerint a háború még sokáig fog elhúzódni. A hadviselők egyike sem veszélyezteti Románia érdekeit és így Románia abban a helyzetben van, hogy mindkét fél iránt jóindulatú semmlegességét mindvégig megőrizheti. Románia nem gondol arra, hogy Bulgáriát megtámadja, sőt a lehető legjobb egyetértésben kíván élni déli szomszédjával. Ha azonban az események Romániát mégis a háboruba való aktív beavatkozásra fogják kényszeríteni, ez a nagy európai harcok valamelyikén fog bekövetkezni. Egy Bulgária ellen irányuló akciót Románia felelős körei teljesen kizártnak tartanak, miután Romániának nincsenek bolgár területre irányuló igényei. Bulgária és Románia között a viszony a lehető legszűkebb, amit még inkább megszilárdított az a megegyezés, amely a legutóbbi napokban a két kormány között, a bolgár-román áruszállítások zavartalan menetének biztosítására létrejött.

### Angol szén Olaszországnak.

Zürich, március 29. Anglia hetven mintegy 5000 tonnás szállítóhajót bocsát az olasz kormány rendelkezésére, amelyek 350.000 tonna gabonát fognak az olasz kikötőbe szállítani. Az olasz kormány ezekért a hajókat ugyanolyan bért fizet, mint amilyet Anglia fizet saját rekvirált gőzöseiért. Anglia továbbá kötelezte magát, hogy a háború tartama alatt havonként 50.000 tonna cardiffi szenet szállít az olasz államvasutaknak.

### Nem lesz általános védkötelezettség Angliában.

Budapest, március 29. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az angol kormány biztosította a kisebbségben levő liberális pártot, hogy általános védkötelezettség nem lesz Angliában.

## Markovits és Weinberger cég tavaszi újdonságai

**megérkeztek** és pedig: felöltők, blousok, pongyolák, alsó szoknyák leibchenek, férfi és női fehérneműek, valamint vásznak, divatkelmék és selymek. Közismert női szabósága a legdivatosabb costümöket a legelőnyösebb árban készít. **Telefon 9-011**

## Repülők tevékenysége az orosz fronton.

**Orosz hadszíntér.** Budapest, március 29. (Hivatalos.) Tegnap a repülők tevékenysége mindkét részről meglehetősen élénk volt. Több ellenséges légi járművet tüzelésünk és saját repülőink visszatérésre kényszerítettek. Egy orosz kétfedelű repülőgép, amelyet tüzérésünk lőtt le, Bucától keletre az ellenség vonalai mellett zuhant alá. A repülők bombái nálunk semmiféle kárt nem okoztak, a mi repülőink néhány orosz arcvonal mögött fekvő községekre bőségesen és megfigyelt eredménnyel nobtak bombákat. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

## Hátsó hadállást készítenek az olaszok.

**Olasz hadszíntér.** Budapest, március 29. (Hivatalos.) A görzi hídőnél és a doberdói fensik szakaszán tegnap is az éjszakába nyultak az élénk tüzérségi harcok, azonban újabb támadás nem történt. Felstől keletre az olaszok néhány árkunkba behatoltak. Ezeket az árkokat most tisztítjuk meg tőlük. A Plöcken szakaszon csapataink újra visszautasították az ellenség néhány előretörését. Egyébképen a helyzet változatlan. Az olaszok több arcvonal szakaszon hátsó hadállásokon dolgoznak.

**Délkeleti hadszíntér.** Budapest, március 28. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer.

## Angol hajóágyukat visznek Verdunbe.

Budapest, március 29. (Saját tud.) Havreből jelentik: Több angol hadihajó leszereli nehéz ágyuit, amelyet Verdunbe fognak vinni.

### Olasz béke hírek.

Lugano, március 29. Az olasz lapok feltűnő helyen és feltűnő egyformasággal foglalkoznak egy állítólagos beszélgetéssel, amely a német birodalmi kancellár és az amerikai nagykövet között folyt le. A beszélgetés tartalma egy közeli békekötés lehetősége körül forgott. A lapok rámutatnak az Evening Post tudósítására, amely állítólag jó forrásból közli Bethmann Hollweg kancellár és Gerard nagykövet beszélgetését. Eszerint a birodalmi kancellár kijelentette volna, hogy nincs messze az idő, amidőn az amerikai Egyesült Államok felajánlhatják szolgálatukat a békeközvetítés dolgában, sőt az amerikai lap a kancellár állítólagos békefeltételeit is közli.

A Corriere della Sera londoni levelezője azt jelenti, hogy az Evening Post közleménye tulajdonképpen arra szolgál, hogy Bernsdorff gróf washingtoni német nagykövet puhatolódzék, vajjon Amerika közvéleménye miképpen fogadná az Unió békeközvetítését.

A Secolo is részletesen foglalkozik a felmerült békehírekkel és a többi közt a következőket írja:

— Ha az amerikai sajtó közleményei valóságban alapulnak, akkor Amerika hajlandóságát a béke közvetítésére annak tudhatjuk be, hogy Tirpitz tengernagy lemondása Németország javára kedvező hangulatot teremtett az Unióban.

### Brazília semlegessége.

Hamburg, március 29. Portugália színvallása után most már az entente sajtó egyre idegebben foglalkozik Brazília külső politikájával s újabb és újabb híradást közöl a délamerikai németellenes szándékairól. E híresztelésekre vonatkozóan a hamburgi szenátus elnöke az itteni portugál konzultól a következő hivatalos értesítést kapta:

— Teljesen kizárt eset. Csakis az entente sohasem teljesedő óhajta, hogy Brazília kormánya ellenséges cselekedetre határozza el magát. Brazília és Németország között már kereskedelmi téren is oly szoros a barátság, hogy ennek megszegése el sem képzelhető. Az ország belsejében letelepült német elem rendkívül értékes, nagy befolyással bíró osztály, amely Lodvigo Müller braziliai külügyminiszter révén irányítóan hat az ország külső politikájára.

### Szaloukiból visszatérnek a francia csapatok.

Budapest, március 29. (Saj. tud.) Genf-ből jelentik: A dél-francia kikötőket elzárták a Szaloukiból visszavont csapatok megérkezése miatt.

### Roosevelt hősiességét magatartást vár Amerikától.

Budapest, március 29. (Saját tudósítónktól) Newyorkból jelentik: Roosevelt kijelentette, hogy az elnökségre való jelölést csak abban az esetben fogadja el, ha Amerika hajlandó a hősiesség magatartására.

## FRAKNÓI PÜSPÖK a nemzeti múlt kultuszáért.

Nagy hazafias eszmét valósít meg Fraknói Vilmos c. püspök, váradi kanonok a Magyar Tudományos Akadémiához intézett levelében. Múltunk nagy alakjainak szobrai készítetteti el saját költségén, Hunyadi szobrát akarja elhelyeztetni a belgrádi királyi palotán és Báthory István szobrát a varsói egykori királyi palotán és a magyar, osztrák német szövetség megkötésének emlékművét Bismarck és Andrássy által, mely emlékművet berlini követségünk palotáján állítják fel.

Fraknói levele a következő:

„Tisztelt Akadémia! Erős meggyőződésem, hogy a jelen súlyos kötelességeink teljesítése és a jövő nagy feladatainak előkészítése mellett, szüntelenül éleszteniünk kell a nemzeti múlt kultuszának lángját, melynek heve a válságos küzdelmekben lelkesít, fénye eredményeink értékesítésében irányítani fog. Ezért hön óhajtom, hogy történetünk némely kimagasló eseményeinek emlékezetét éppen most örökítsük meg és pedig hazánk határain túl, hol hőseink fegyvere országok hódításában dicsőségesen részt vett és ott is, ahol el nem muló nagyrabecsülést küzdött ki nemzetünk részére. Tiszteletteljesen indítványozom, méltóztassék a Magyar Tudományos Akadémia elhatározni, hogy I. Belgrádban és Varsóban az egykori királyi palotákban, Berlinben pedig követségünk épületén magyar művészek által mintázott, magyar márványban faragott domborművü emléket helyez el, melyek: a) Hunyadi János kereszténységzabadozó belgrádi diadalát; b) Báthory István erdélyi fejedelm meghívását a lengyel trónra; c) az osztrák és magyar német szövetség létesítését Bismarck és Andrássy által hirdessék; 2. az indítványozó ajánlatát, hogy az emlékművek összes költségeit maga fedezi, elfogadja; 3. az emlékművek felállításának lehetővé tételére és elhelyezésük alkalmas időpontjának meghatározására a m. kir. miniszterelnököt kéri fel; 4. az emlékművek létesítése ügyében a teendőket intézésére az Akadémia elnökének elnökele alatt az osztályok két-két tagjából álló bizottságot alakít.”

Bejelenti egyúttal, hogy az Akadémia elnökének hozzájárulásával már gondoskodott a költségek ledezéséről.

Az Akadémia halálával fogadta Fraknói ajánlatát és kimondta, hogy szívesen működik közre annak megvalósításában. Az összes ülés egyben felhívta az osztályokat a további teendőket felől határozó bizottság megalakítására.

\* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag **Farkas-féle hurut-szeletkét.** Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Árkóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

## Szőlőgazdák figyelmébe!

## Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. Használati utasítással. Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett szállit:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselő Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

## A magyar tisztek a harctérre kíváncsognak.

A miniszterhez folyamodott a behívása iránt.

Biharvármegye tisztikara már eddig is elő volt az országban azok között a törvényhatósági tisztviselők között, akik a háboruban teljesítenek szolgálatot. A tisztviselők hazafias lelkesedését mi sem jellemzi jobban, mint az alábbi eset:

Bojtor István Biharszentjánoson községyi jegyző, akit az alispán mint nélkülözhetetlen tisztviselőt felmentett a katonai szolgálat alól. Bojtor sehogyse volt ebbe belenyugodva és mindent elkövetett, hogy felmentése visszavonassék és ő mint tartalékos tiszt a harctéren teljesítsen szolgálatot.

Minden lépése kárba veszett, mert felettes hatósága azzal utasította vissza, hogy ma a helyettesítéséről nem lehet, vagy csak igen nehezen gondoskodni. Bojtor István azonban tovább ment, egyenesen az ezredéhez folyamodott, ahol megint csak eredménytelenül járt. Erre egyenesen a honvédelmi miniszterhez adott be kérvényt. A kérvény szövege a következő:

Nagyméltóságú Honvédelmi Miniszter Ur!  
Kegyelmes Uram!

Az édes hazánkért, nemzeti létünkért és egy szebb, egy boldogabb jövőért folyó világháború számos kártársamat szólított fegyverbe s a többi hősekkel küzdenek a szent, magaslatos cél érdekében. Engem, aki koromnál fogva kellene, hogy harctéri szolgálatot teljesítsek, mert hiszen a cs. és kir. 65-ik gyalogezred tartalékos hadnagya vagyok, felsőbb parancs további intézkedésig hivatalomban hagytam és én már 16 hónap óta epedve várom a hívó szót, mely engem legszentebb polgári kötelességem tel-

jesítésére szólít. Minthogy azonban ez mind-ezideig késett, már régebben jelentkeztem ezredemnél szolgálat teljesítése végett. Onnan azonban azon utasítást nyertem, hogy a felmentésemet eszközölő felettes hatóságomnál tegyem meg felmentésem fel-függesztése iránt a lépéseket s akkor behívásom eszközöltetni fog.

Felettes hatóságom azonban ragaszkodik felmentésem fenntartásához azon okból, mert helyettesítésem a mostani időben nagyon nehéz. Így lelkesedésem hő vágyát sajnos megvalósítani nem tudom, pedig állapotom már itthon tarthatatlan, mivel már több ízben gúnyt űztek szent érzelmeimből, azt mondván: „azért jelentkezem, mert tudom, hogy nem visznek el.“ Így mindenütt szegyenkezve kell megjelennem, mert mindenütt rosszindulatú mosoly tárgya vagyok. Hosszú ideje a fentvázolt okból folyólag is alázattal esedezem, azért kegyeskedjek intézkedni az iránt, hogy én igaz óhajom teljesítéseképpen fenti ezredemhez szolgálati feladataimra mielőbb behívassam.

Hódolatteljes kérelmem megismétlése mellett maradtam

Biharszentjánoson, 1916. január 16-án  
legalázatosabb szolgálja  
Bojtor István,  
községi jegyző.

A kérvényt a miniszter tegnap elküldte Miskolczi Ferenc főispánhoz még pedig kedvező elintézésel. A miniszter ugyanis megengedte, hogy Bojtor bevonuljon ezredéhez és hogy Biharvármegye közigazgatása se szenvedjen hátrányt kijelentette, hogy Bojtor helyébe egy másik fel nem mentett jegyzőt hajlandó felmenteni.

Ime a bihari tisztviselő. Tanulhat tőle sok angol.

## Meddig megy a város a polgárság megterheltségében.

A házbér-fillér után csatornadíj emelés.

Nagyvárad város tanácsa tegnap újból foglalkozott a város ez évi költségvetésével. Ezuttal az egyes alapok költségvetését vették tárgyalás alá.

A tanácsnak a közpénztár költségvetésére vonatkozó azon megállapodása, hogy javaslatot tesz a házbér fillérek behozatalára s ezzel akarja a mutatkozó hiányt fedezni, nagy visszatetszést keltett a polgárság körében. Az új teher, amelyet a polgárságnak kellene kiizzadni, 280 ezer korona, oly horribilis összeg, hogy azt a lakosság nem képes elviselni. És ez legközvetlenebbül érinti a legszegényebb réteget a lakosságnak: a kisiparost és a tisztviselőket, akiket legsúlyosabban érintett a háború.

A házbér fillér olyan nagy terhet jelent a lakosságra, hogy ha be is hozzák, annak csak alig egy kisebb része lesz behajtható, mert el lehetünk rá készülve, hogy az állami és városi pótdió tekintélyes részét is le kell írni.

Példákkal bizonyították, hogy az új házbér fillér nagyon sok embernél meghaladja az illető állami adóját. Egy tisztviselő, akinek egyenes állami adója 32 korona s 2

szobás lakás után fizet évi 800 korona házbért, a házbér fillér címén szintén 38 koronával lesz megterhelve.

Ha valaha, most volna a helye, hogy a létért küzdő szegény lakosságot kimélje a város, amint azt az állam is célozza és a teherbíró vagyonos és a háború slatt megvagyonosodott lakosság vállaira rakja a terheket.

A városi tanács azonban nem így gondolkozik, hanem a békés időkben talán helytálló magasabb adópolitikai és adófilozófiai szempontokkal akar segíteni a város helyzetén, jöllehet, hogy egyes elvont elméleti tételék még normális időkben is sokszor esődöt mondanak a gyakorlati életben, a mostani háborús viszonyok mellett meg éppen abszurdummokká válnak.

Nemsokára valóban odajutunk, hogy a szerényebb viszonyok között élő polgárok igyekeznek menekülni Nagyváradról.

A házbér fillérek óriási terhén kívül a városi tanács még más újabb terhekkal is megakarja örvendeztetni a város lakosságát.

Az egyik, amelyről már megemlékeztünk s amelyet Lukács Ödön főjegyző javaslatára fogadott el a tanács: a villamos-áram díjainak 7 fillérről 9 fillérré emelése, tehát egyszerre több mint 25 százalék ár-emelést kell a világítás után fizetni.

A másik pedig az, hogy a csatornázási díjat is felakarja emelni a tanács.

E felett hosszasan tárgyalt a város ta-

nácsa, de megállapodásra még nem jutottak. A tanácskozást folytatják.

Lesz tehát új teher bőven, csak legyen, aki bírja.

## Gyermekek a gyermekekért.

Jóteköny előadás a színházban.

Az olasz községi polgári leányiskola tanári kara és növendékei nagyszabású művészi program előadását tűzték ki célul, hogy ezzel a jótekönyös szolgálatába szegődve a nagyváradi hadiárva és az intézet segítőegyesülete részére újabb anyagi eszközökről gondoskodhassanak. Ez a jótekönyves előadás a program méretei tekintetéből a Szigligeti színházban fog lefolyni a jövő hó 6-án — csütörtökön — délután 3 órai kezdettel. A színházat Erdélyi Miklós színigazgató a célra való tekintettel szívesen engedte át az intézet tanterületének.

Az előadás programja igen változatos és fényesen megvilágítja azt az eredményes kultúrökrékvést, amellyel az intézet tanterülete a reája bizott növendékek pedagógiai kiművelése mellett a bennök rejlő alkotó művészeti erőt is felszínre hozni és pallérozni igyekszik. A programnak két főszáma a „Jancsi Juliska“ című daljáték és egy alkalmi látványos színmű „Amit az éjszaka beszél“ előadása lesz. Az előbbit Patzkó Aladárné az intézet kiváló énektanárnője tanítja be és rendezi. Az ő kipróbált és sokszorosan értékelt ereje bizonyosság rá, hogy a dalmű előadása elsőrangú műelővezetést fog nyújtani. A dalmű előadói a következők: Csanády Valléria, Halász Kata, Edelmann Hedvig, Wittenberger Erzsébet, Czeglédy Irén, Osváth Mária és Dutka Mária. Az előadásban az intézet pompás énekkara is részt vesz, a zongorakíséretet Patzkó Sarolta látja el. A daljáték előtt Rimanóczy Rózsika, Vásárhelyi Palma, Rónai Erzsébet és Patzkó Sarolta Abt. Tavasz dalát éneklék Marton Lili zongorakísérettel.

„Amit az éjszaka beszél“ Kozák Jolán alkalmi színjátéka, amelyet Olti Mózesné tanárnő tanít be fáradhatatlan szorgalommal, az intézetnek sok növendékét foglalkoztatja. A darabhoz szükséges plakátokat Kőszeghy Andi az ismert fiatal festőnő készítette bravúrosan és ötletesen. Az előforduló táncokat Antalffy Margit balletmesternő tanította be.

A darab szereplői: Pásztor Magda, Darabont Ilona, Vasady Margit, Székely Lili, Kesztüüs Viola, Biró Anna, Spitzer Elza, Kristóf Ilona, Palotai Anna, Középegy Irén, Rácz Ilona, Kesztüüs Ilona, Boross Erzsébet, Spitz Anna. A tündér balletet lejtik: Lósonczy Etelka, Kálmán Zsuzsa, Gerő Margit, Katona Ilonka, Reichard Irén, Rothbart Ilonka, Lőrincz Erzsébet, Moskovits Erzsébet, Örömi Margit, Munk Klári, Friedmann Etelka, Diósy Klára, Philizski Vilma, Pásztor Margit, Andaházy Sarolta. A szólóbaletet lejtik: Thury Duci és Olti Emike.

Még egy igen értékes, vonzó száma lesz a programnak az Emőd Tamás által szerzett „Nyolc kis madár“ előadása, melybe igen ügyesen van beillesztve minden szövetségesünknek himnusza. Ebben résztvesznek: Székely Lili (mesélő), Rosenberg Margit (magyar), Bernáth Anna (német), Kesztüüs

tyüs Viola (török). Olti Emi (bolgár). Zongorán kíséri: Marton Lili.

Az előadást fél helyárok mellett tartják. Jegyekre előjegyzést a jegyek árának előzetes lefizetése ellenében elfogad Gönczy Lászlóné tanárnő (Ritoók Zs.-utcai közs. iskola.)

## Honvédek Albániában

**Csak a magyar katonát szeretik az albánok.**

A honvédek itt is, ott is. A honvédek mindenütt ott vannak és mindenütt egyforma hősiességgel harcolnak. Hogy milyen bátrak, vakmerők, igazi hősök a mi honvédeink, arról már nagyon sokat irtunk össze. Arról azonban, hogy mit csinálnak akkor, mikor nem harcolnak és milyen életet élnek az általuk meghódított területen, arról még keveset tudunk. Tegnap Albániából érkezett haza egy... honvéd gyalogezredbeli hadnagy, aki rendkívül érdekes dolgokat mondott el az Albániában folyó életről.

— Honvédeinket ott az idegenben úgy ismerik már, mint idehaza. A lakosság valószínűleg rajong a honvédért. Három ország népe fordul most meg Albániában: a német, a bolgár és a magyar. Bámulatos, egyiket sem szereti az albán, csak a magyart. Mikor német vagy bolgár katonaság érkezik a faluba valahol, már kétségbe vannak esve és bizalmatlanul fogadják őket. Hanem mikor megérkezik a honvéd, akkor meg van nyugodva mindenki. Hogy történik ugyanis egy falunak a megszállása a magyarok által?

— Mikor a magyar sereg bevonul valahova, az első percekben minden üzlet, raktár, vagy nagyobb épület előtt megjelenik a feltűzött szuronyu honvéd és jaj volna annak, aki csak egy tojást is el merne venni. Pénzért vehet mindenki, de lopni, rabolni halálos büntetés terhe alatt tilos. És mi büszkén mondhatjuk el, hogy a magyar az egyedüli nemzet, amely még az ellenség tulajdonjogát, házának szentségét is megbecsüli. Igazi lovag a legelső hadvezérről az utolsó kutyamosóig mind. Ha nem meg is van a hatása.

A honvédek egy megszállott faluban állomásoztak már heteken keresztül. A lakosság úgy bánt velük, mintha saját fiaik lettek volna. De a honvédek is emberségesen bántak mindenkivel. A faluban házról házra jártak, felkutatták a koldus szegény gyermekeket, ellátták őket ruhával, cipővel. A lakosoknak nem volt élelme, a katonaság szerzett nekik. Nehogy pedig egyesek visszaéléseket kövessenek el, a katonaság által szerzett és az ő kereskedőiknek kiadott cikkek árát maximálták. A szegényebbeknek népkonyhákat állítottak fel és ott élelmeztek őket ép úgy, mint a saját katonáinkat.

A meghódított területen természetesen a katonaság a legfelsőbb fórum. Ez intézi el a lakosság körében felmerülő panaszokat is. Egy alkalommal megjelent a főhadnagy előtt egy albán asszony s elpanaszolta, hogy az ő ura rosszul bánik vele, a gyermekekkel nem törődik, őt magát üti-veri, a keresetét pedig elpazarolja.

A főhadnagy azonnal maga elé idézte

az albánt. Előadta neki, hogy mivel van vádolva.

- Megértette?
- Meg!
- Tudja, hogy ez nagy bűn?
- Hát máskor is megvertem!
- Ez súlyos testi sértés, ezért meg fogom büntetni.

Ezzel a főhadnagy az egész előjárósággal egyetemben felállott és megfelelő ünnepélyességgel hirdette ki az ítéletet:

— Ő Felsége a király nevében ezennel bűnösnek mondom ki a feleségén elkövetett súlyos testi sértés miatt s ezért őt 2 napi elzárásra, 50 dinár pénzbüntetésre ítélem. Mivel pedig gyermekeivel nem törődött, ezennel megfosztom atyai hatalmának gyakorlatától s azt a gyermekek anyjára ruházom.

Az albán szó nélkül fizette ki az 50 dinárt. Mikor az utolsó pénzdarabot letette, megszólalt:

— Helyes, helyes az ítélet, de azt nem értem, hogy hogy lesz a feleségem a gyermekek apja?

Az ügynek természetesen csakhamar híre ment s egymásután jelentkeztek az elhanyagolt asszonyok, akik hálatalten köszönték meg az ítéletet. De a falu megjavult.

Az erkölestelenséggel szemben megépen szigorúan járnak el honvédeink. Ott épen nincs pardon.

Eanek dacára, mikor a honvédeket fel akarták váltani, a falu népe összeszedte a véneket és egyenesen a hadtestparancsnok elé járult és addig könyörgött ott, míg a honvédeket továbbra is ott hagyták.

Az albánok különben teljesen úgy rendezkedtek be és úgy bántak a mi katonáinkkal, mintha a jövőben Albánia hozzájuk tartozna. És ők ezt akarják.

## A VÖRÖS-KERESZT választmányi ülése.

Tegnap d. u. 6 órakor tartotta a város-házán ülését a Vörös-Kereszt választmánya Hlatky Endre főispán elnökelete alatt.

Az ülésen jelen voltak: dr Lábán Lajos, dr Fráter Imre, dr Vuicskics Gyula, Németh István, dr Szemes Ferenc, dr Gyöngyössy István és a női vezetők közül: Pallay Lajosné, dr Molnár Gózána, dr Fráter Imréné, Buzássy Albertné.

Az ülésen dr Fráter Imre tette meg jelentését. Megemlékezett arról, hogy a budapesti központ jóváhagyólag tudomásul vette az egyesület intézkedéseit. Bajelentette, hogy a Püspök fűrdő új bérlője Komzsik Alajos felajánlotta, hogy a Püspök fűrdőben katonai kórházat rendez be.

Az egyesület tárgyalásokat folytat ez irányban a hadvezetőséggel s attól tette függővé az ajánlat elfogadását, mert a nagyváradai kórházak számát eddig is apasztani kellett, négy kórházat megszüntettek, kevés a sebesült.

Dr Fráter vázolta még a Vörös-Kereszt jövő programját, melyben első helyen áll az az akció, melyet a hadbavonultak gyermekeinek ingyen tejjel ellátására indított. Egyelőre az egyesület havi 500 koronát fordít e célra.

Egyelőre napi 32 liter ingyen tejet osztanak ki a gyermekek között s a mennyiséget fel fogják emelni, ha sikerrel jár az az akció, melyet az ingyen tej érdekében indítottak. Az egyesület hangversenyt rendez e célra s gyűjtést indít meg.

Gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök képkiállítás céljaira felajánlotta a püspöki székház nagytermét az egyesületnek s 40 képet bocsát rendelkezésre kisorsolás céljaira. A képeket a megyéspüspök rokona, Erdődy gróf festette, ki tudvalevőleg művészi kezeli az esetet. Juniában élő állatvásárt rendez az egyesület a téli vásár mintájára.

Dr Gyöngyössy István terjesztette elő ezután a Jobbkéz osztály jelentését az osztályban elkészített fehéreneműekről s más felszerelési tárgyakról. Az egyesület választmánya újabb 2100 koronát szavazott meg fehéreneműekre a Jobbkéz-osztálynak. Ezután pénztári ügyeket tárgyaltak.

## A Tiszántúl hete.

**Csak egy új előfizetőt gyűjtsön mindenki!**

Az a lelkesedés, melyet az elmúlt héten P. Martinovich beszései nyújtottak Nagyváradon s amely a Fogadalmi Templom javára rendezendő ünnepélyen is oly impozáns módon nyilatkozott meg, ne legyen ellobbanó szalmaláng, hanem nyilvánuljon meg még egy elhatározásban.

Haladjunk tovább egy lépéssel a keresztény sajtó kiépítése terén. Legyen ez a hét

**a Tiszántúl hete.**

Közeledik az új negyedév. Ez a hét a legalkalmasabb arra, hogy a keresztény sajtó rohamosan növekvő táborát még jobban megerősítsük. Csak azt tegye meg mindenki, hogy ezen a héten

**egy öntudatos új harcost nyer meg a keresztény sajtó ügyének, egy új előfizetőt gyűjt a Tiszántúlnak!**

Olvasóink folyton növekvő táborra meggyőződhetett róla, hogy a Tiszántúl modern, jól értesült, csak az igazság szolgálatában álló lap, a keresztény Magyarország fontos gondolatának fáradszóró harcosa. Háborus híreinket a messzemondó áldozatok árán, de a legjobb forrásokból szerezzük be. A város, a vármegye eseményeiről leggyorsabb és legmegbízhatóbb értesüléseink vannak. A keresztény társadalom minden rétegeinek érdekeit csak a keresztény lap,

**a Tiszántúl**

támogatja. Ezért a

**Tiszántúl hete**

a keresztény eszmék további terjedését, újabb diadalmas előnyomulását jelentse. Csak

**egy új előfizetőt**

gyűjtsön mindenki, csak ezzel a csekély fáradsággal vegyen részt a keresztény sajtó terjesztésének apostoli munkájában s ezzel olyan tábor szervezésében vesz részt, mely Szent László városában, Szent László vármegyében minden alattomos és nyílt ellenséggel szemben legyőzhetetlenné teszi Szent László keresztény Magyarországot!

# HIREK

## A Katholikus Kör harmadik közmívelődési estélye.

Holnap, pénteken délután 5 órakor tartja a Katholikus Kör a Szent László tereben a nagybőjt folyamán immár harmadik közmívelődési estélyét. A vezetőségnek sikerült ez alkalomra is oly elsőrendű előadókát megnyerni, kiknek közreműködése már előre biztosítja a sikert.

Az estélyen ez alkalommal a premontrai rend egyik kiváló tagja Kovács Kándi fog beszélni, a ki nemcsak a katedrán, hanem a szószéken és előadói emelvényen is figyelmet fog kelteni hallgatóiban.

Beszédének címe: „Az Egek hirdetik Isten dicsőségét“, melyben az előadó a természettudomány szakembere fogja kifejteni, hogy minden a természetben a mindennek Alkotójához, az Istenhez vezet.

Rendkívül vonzó száma lesz az estélynek Polgár Mariska a Szigligeti színház közkedvelt és népszerű művésznőjének a szereplése, a ki ez alkalommal két szép költeményt fog előadni. Az egyik Szász Károly „A turi fiu története“, a másik Emőd Tamás „És majd ha mindnyájan vissza jönnek“ című költeménye. Polgár Mariska bájos egyénisége és nemes művészete mindig kiváló vonzerő volt és bizonyára most is zsufolt terem fog tapsolni a kiváló művésznőnek.

Az estély zeneszámai szintén elsőrendű élvezetet biztosítanak. A magas színvonalú műsort Vásárhelyi Pálma urleány nyitja meg, aki Grieg: „Költeményét“ és Horváth: Magyar ábrándját fogja zongorán előadni. Az estélyt Fiber Erna urleány zongorajátéka zárja be, a ki Dvorák „Humoresk“-jét és Schumann „Aufschwung“-ját adja elő. Fiber Erna a Fischer Szalay, Vásárhelyi Pálma pedig a Paczkó Aladárné zeneiskolájának kiváló növendéke.

Az estélyen a nemrég elhunyt kiváló dalköltőnk Belezna Antal három gyönyörű háborús dala is előadásra kerül, melyet Szabó Imre a székesegyházi énekkar kiváló tenoristája fog énekelni, Resch Mihály zene-tanár kísérete mellett. A dalok címe a következők: „Mi zug úgy a kárpátok közt“, „Mégásták egy huszár sirját az uzsoki völgyben“ és „Muzikaszót nem hallottam“.

Az estély 5 órakor kezdődik.

**\* Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király sászvári Bellmond Emil 101. gyalogezredbeli századost a hadiékitményes katonai érdemkereszt 3 osztályával tüntette ki. Bittner Ferenc 70. gyalogezredbeli tizedes, címzetes őrmester a koronás ezüst érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve.

**\* A városok élelmezése a városok Kongresszusán.** A Városok Kongresszusa ma, március 30-án kezdi meg tanácskozásait Budapesten. Ezáltal a kongresszus tagjai a felett tanácskoznak, hogy minő módozatokkal lehetne biztosítani továbbra a városok lakosságának élelmezését. A kongresszuson Nagyváradi város részéről Lukács Ödön főjegyző vesz részt, aki tegnap felutazott a fővárosba.

**\* Személyi hir.** Fledderus Clinge János dr. holland konzul a Laroche és Darvas cég meglátogatása után Nagyváradról eltávozott.

**\* Megnyílt az interurbán-telefon.** Az interurbán telefon a Tiszántúl kezdeményezésére tegnap éjjel megnyílt. Tegnap már beszélhettek a telefon előfizetői Budapestről s a vidéki központokkal, valamint ezek Nagyváraddal. Előnyeiket ez intézkedésnek felesleges bővebben magyarázni, hiszen a legfőbb kívánsága volt az összetört nagyváradi kereskedelemnek, az iparnak, a fejlett sajtónak s a forgalomnak. Az élet követelte jogait, böles és minden copftól mentes intézkedés az interurbán telefon megnyitása, amelyet a Tiszántúl illetékes körök figyelmébe ajánlott, megindokolt s Nagyvárad érdekében keresztülvitt.

Ez ügyben a posta- és táviridirektórság a következő értesítést küldte a Tiszántúl szerkesztőségének:

Díjmentes közérdekű közlés céljából értesitem a tekintetes Szerkesztőséget, hogy felterjesztésemre a posta-távirda vezérigazgatóság a Nagyvárad—Budapest közötti viszonylatban az interurbán távbeszélő forgalmat az előfizetők részére újból engedélyezte. A jelzett forgalmat a mai nappal már életbelépttettem. Nagyvárad, 1916. március 29. Gröber m. kir. posta-távirda főigazgató.

**\* Adományok a nemzeti fogadalmi templomra.** Ringelhann Lajos 20 koronát, Herkely Józsefné 10 koronát, Szlafkay István (Váradszöllősről) 5 koronát és N. N. ur 3 koronát juttatott szerkesztőségünknek a nemzeti fogadalmi templomra. E célra további adományokat elfogad szerkesztőségünk s rendeltetési helyére juttat.

**\* A táborigazgatók kórházlátogatásai.** Bjelik Imre táborigazgató Monsignore Pawlowszky táborigazgató vikáriátusi titkár kíséretében folytatta tegnap kórházlátogatásait. Ezuttal a papnevelő intézet hadikórházát látogatták meg, azután a vasúti nyugvóállomás kórházába mentek, mely a Szent Vince-intézet irtalmas nővéreinek gondozása alatt áll. A táborigazgatók mindkét helyen legnagyobb megelégedéssel megadott kifejezést a tapasztalt rend és tisztaság felett s köszönetét fejezte ki az irtalmas nővéreknek. Délután a Félix fürdőbe hajtatott a táborigazgatók kíséretével, hogy megtekintse az ott elhelyezett hadikórházat. A kórház új parancsnoka: Koller József őrnagy fogadta a táborigazgatókat dr. Gyöngyössi István és dr. Nagy Ignác orvossal a fentjártó betegek élén. A fogadtatásnál jelen voltak a Szent Vince-intézet irtalmas nővérei, kik a kórházat oly mintaszerűen vezetik az intézeti főnöknővel együtt. A táborigazgatók rövid beszédet intéztek a beteg katonákhoz, melyben vigasztalta őket s türelmre intette. Meglátogatta azután a betegeket szobáikban s mindeniket kegyesen szólította meg, jószágos, bátorító szavakat intézett hozzájuk — A táborigazgatók ezzel befejezte kórházlátogatásait s ma d. e. utazik el az alföldi vonattal Szerbiába.

**\* Kitüntetett nagyváradi táborigazgató lelkész.** Érdekes kitüntetés érte Papp Géza táborigazgató lelkészt, író-társunkat, aki előbb az északi, majd a délnyugati harcokban teljesített táborigazgatói szolgálattal. Jenő királyi herceg monogramjával és címerével ellátott emlékgyűrűvel ajándékozta meg és megengedte, hogy Papp Géza legújabb könyve, melynek címe: „Egy táborigazgató harctéri naplója“, ezzel az ajánlási fölirattal jelenjen meg: Jenő királyi herceg, 6 császári és királyi fenségének, az összes délnyugati fegyveres erők főparancsnokának legmélyebb hódolattal ajánlva. — Az illetékes parancsnokság iratában a többek közt az olvasható, hogy nevezett ezt a kitüntetést minden tekintetben megérdemelte. Papp Géza előbb máramaroszigeti vallásnász, majd nagylaki református lelkész volt, jelenleg Nagyváradon teljesít táborigazgatói szolgálattal, neve az irodalomban közismert s már több országos pályadíjat is nyert.

**\* Meghosszabbítják a zárórát?** Egyre szélesebb körben terjed az a hír, hogy a kormány meghosszabbítja a zárórát és pedig a most 1 óra helyett 2 órakor fogják zárni az éjszakai mulatókat és kávéházakat. Az igaz, hogy sokan zugolódznak a mostani rendszer miatt, különösen a kávé-sok, úgy, hogy többen azt hajtogatják, hogy egy hónapon belül becsukják a boltot, mert a záróra folytán nagyon megcsappant az üzlet. A mulatóhelyek tulajdonosai is hasonló panaszokkal állnak elő, s szintén becsukással fenyegetőznek. Azt sem lehet letagadni, hogy a közönség egy része szintén esküdt ellensége a zárórának, sehogy sem tud belenyugodni a komoly életbe. Mindezek dacára sem hisszük, hogy a kormány meghosszabbítaná a zárórát, még csak egy órával is. Lehet, hogy ez az órákülönbség az érdekeltknél nyomna valamit a latban, de helyeselni még sem tudnánk a két órai zárórát. Komoly időket élünk, amikor nem a mulatságra kell gondolni, a csendes szórakozáshoz pedig elegendő a mostani záróra rendszer is. Az illetékesek elégedetlensége az egy órai meghosszabbítással sem szűnne meg, sőt csak növekedne és újabb engedmények után kiáltozna. Maradjon csak minden úgy, ahogy van; azt hisszük, hogy minden komolyan gondolkozó ember hasonlóképpen gondolkozik. Az orfeumokat és hasonló, züllésre esábitó helyeket pedig végleg be kellene csukni.

**\* A temesmorai kerület képviselője.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a temesmorai kerületben Monaszy Bankó György bárót választották képviselővé munkapárti programmal.

**\* Wimmer Fülöp Nagyváradon.** A szegedi len- és kendergyár igazgatója, Wimmer Fülöp t. b. tag tegnap Nagyváradon időzött. Itt tartózkodása összefügg a len- és kenderkészletekkel s ezek lefoglalásával. Szombaton a hadügyminiszteriumban fontos kenderértékelést lesz, amelyen Nagyváradról és Bihar megyéből számosan vesznek részt.

**\* A szőlősgazdák közgyűlése.** A nagyváradi hegyközségi birtokosság igen tisztelt tagjait a folyó évi április hó 2-án (vasárnap) d. e. 11 órakor a városháza bizottsági termében tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívja az elnökség. Az ülés tárgyai: 1. A számvizsgáló bizottság jelentése. 2. Az 1916. évi költségelőirányzat megállapítása. 3. A kilépő választmányi tagok helyeinek választás utjánai betöltése. 4. Esetleges indítványok.

**\* A polgári hadiérdemkereszt.**  
A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király jóváhagyta a „polgári hadiérdemkereszt” alapszabályait. A polgári hadiérdemkereszttel olyanok lesznek kitüntetve, akik a háborúval kapcsolatban kiváló buzgalommal és áldozatkészséggel teljesítettek a polgári téren különösen hasznos szolgálatokat. Négy féle osztálya lesz ezen hadi érdemkereszteknek. Az I. osztály keskeny aranyszélű fehér zománcos kereszt, átmérője 64 mm.; a II. osztály keskeny aranyszélű fehér zománcos kereszt, átmérője 44 mm.; a III. osztály keskeny ezüst szélű, fehér zománcos kereszt, átmérője 44 mm.; a IV. osztály csiszolt szélű, halvány bronzkereszt, átmérője 44 mm. Az érdemkeresztek ezen körirattal lesznek ellátva: „Merito civili tempore belli MCMXV” és középen az uralkodó névjelvényével. A polgári hadiérdemkeresztet, amely a tulajdonos elhalálozása után az örökösöknél marad, kicsinyített alakban is viselhető.

**\* A jászvári premontrei kanonokrend névtára.** Most jelent meg a jászvári premontrei kanonokrend 1915-ik évre szóló névtára. A névtárban szó van a jászvári konvent és hittudományi nagymultu főiskoláról, amelyet a XII. század második felében alapítottak s amelyet a rend tartott fenn. A növendékek száma tizenhárom. Azután a budapesti norbertinumról, amelynek most husz növendéke van. Kassán főgimnáziumot tart fenn a rend, itt ötszázhatvanöt a tanulók száma. Nagyváradon is tárháza és főgimnáziuma van a rendnek, továbbá Rozsnyón is. Az előbbi középiskolákba hatszáznegyvenöt, az utóbbiba kétszázharminchat tanuló jár. Rendi plébániája négy egyházmegye területén van. Két levéltár is áll a rend vezetése alatt. Az összes személyzet létszáma, prépost, kanonok, növendék novicius: százhusz. Rendfőnök: Takács Menyhért Ferenc, a premontrei kanonokok fehér és kiváltságos rendjének főpapja.

**\* Pikó János éli.** Tegnap a cs. és kir. 19. tábori tüzérezred parancsnokságához fordultunk, hogy Pikó János városi mérnök sorsáról bizonyosságot szerezzünk. Kijelentették a Tiszántúl nak illetékes helyen, hogy: az a tüzérezred, amelyben Pikó János hadnagy teljesít szolgálatot, az utóbbi időkben egyáltalán nem volt a tűzvonalban, tehát Pikó János nem eshetett el, mert ő maga sem teljesített a tűzvonalban szolgálatot.

Pikó János különben március 24-én kelt levelet küldött kollegájának, Niessner Aladár mérnöknek, amelyben testi jólétéről is közléseket tesz. Mivel a halálhír két nappal előbb keletkezett, világos, hogy Pikó János életben van.

**\* Hivatalos kenyérárak.** Értesíttem a város közönségét, hogy 1916. március 30-ától kezdődőleg a pékek a várostól kétszeres lisztet kapnak árusításra, ebből folyólag a lisztből készült kenyeret fognak árusítani, melynek árát, — tekintettel annak magasabb árára — a következőkben állapítom meg: Pékeknel: kétszeres lisztből készített kenyér 1 kg. 52 fill. Viszontelárusítóknál: kétszeres lisztből készített kenyér 1 kg. 54 fill. Nagyvárad, 1916. márc. 29-én. Lukács Ödön, főjegyző.

**\* A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztályának köszönete** a külső munkában segédkezőknek: Innen onnan 2 éve, hogy a világháború mérhetlen munkát ró az itthonmaradtakra is. A Vörös Kereszt Jobbkéz osztálya sok oldalú tevékenységet csak úgy gyakorolhatta, hogy a nagyközönség apraja nagyja készségeit segédkezett, hogy a harctéren küzdő s itthon szynlődő beteg katonáink részére a háború borzalmait, fájdalmait elviselhetővé tegye. A köszönet legmelegebb hangja illeti az iskolák vezetőit s azok növendékeit, akik egymást tullicitálva a buzgóságban, minden szabadidejük feláldozásával kötötték, varrtak, hogy ezzel áldozzanak a haza oltárán. A harctéren küzdők részére a református tanítónőképző intézet növendékei 16 drb sálat, 12 pár csuklővédőt, 6 pár térdvédőt, az olasz községi polári leányiskola 226 drb sálat, 25 pár érmelegítőt, az újvárosi községi polgári leányiskola 122 drb sálat, 30 pár érmelegítőt, az orth. izr. polgári leányiskola 76 sálat, 258 pár csuklővédőt, az Ór-utcai községi elemi leányiskola 31 drb sálat, 65 pár csuklővédőt, az orth. izr. elemi leányiskola 97 pár csuklővédőt készített. Az Orsolya zárda és az Immaculata intézet növendékei pedig fehérművek gépvarrásában, irás és rajzbeli munkák elvégzésében voltak segítségünkre. Felajánlották szolgálataikat a „Lujza otthon” hölgyei is, akik 7 drb sálat, 7 drb térdvédővel és 15 drb csuklővédővel gyarapították készletünket. Köszönetünk kifejezésére kevés a szó. Legyen jutalmazója a fáradhatatlan munkának a Mindenható, egy győzelmes, boldog jövővel. A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztályvezető-sége.

**\* Hatósági huskimérés.** Ma, esütörtökön reggel 7 órakor a rendőrség hatósági hus mér ki a Szent László téren felállított sátorban. A hus kilogrammját 3 koronájával becsatják a közönség rendelkezésére, de mindenki csak korlátozott mennyiségben vásárolhat az eladott husból.

**\* Gyapjuhulladékok felhasználásának eitiitása.** A m. kir. miniszterium rendeletet adott ki a gyapjuhulladékok, mügyapju és állati szőr felhasználásának korlátozása tárgyában. Fésült gyapjuszalagot, fésült gyapjukocót, gyapjufeldolgozó gyárakban és mühelyekben keletkező mindenféle gyapjuhulladékot, mügyapjút, továbbá kecske, vidó-, borju-, marha-, csikó- és lószőröket (sörény- és farkoszőr kivételével) a jelen rendelet életbelépésétől kezdve csakis katonai megbízatások teljesítésére szabad felhasználni. Ki vannak véve e rendelkezés alól az ócska polgári posztószertü szövetekből, valamint a pamutláncal és kártolt gyapjufonal vetülékekkel készült félgypaju szövetekből előállított mügyapju, a kártoló gép tisztításánál, a kallózásnál, a helyhosi-tásnál és a szövet nyírásánál előálló gyapjuhulladék. A kereskedelemügyi miniszter rendelkezései alól további kivételeket engedhet, melyek a rendőrségnél megtekinthetők.

**\* Vakmerő rablótámadás a belényesi vasut mentén.** Belényesi tudósítónk jelenti, hogy a belényessonkolyosi vasuti állomás közelében tegnap vakmerő rablómerénylet történt. Ifju Flóra Gábor belényessonkolyosi hadimunkás legutóbb Bihardobrodon teljesített szolgálatot. Tegnap reggel elindulva Bihardobrodról, Belényessonkolyosra igyekezett, hogy ott 14 napi szabadságát eltöltse. Ifju Flóra Gáborral egy vasuti kocsiban utaztak Száva Márton, Flóra Gábor, Matynea József is. Mikor a társaság a sonkolyosi állomásra érkezett és Flóra kiszállt a kocsiból, Szávák is kiszállottak. Alig indult el a vonat, Szávák megtámadták Flórát és hatalmas füttykösökkel kezdték

verní a szerencsétlen, mit sem sejtő emberi. Flóra előbb védekezni próbált, mikor azonban látta, hogy a tulerővel szemben hiába küzd, segítségért kiáltott. Flóra Gáborék lakása a község végén van és Flóra édesatyja meg is hallotta fia segítségkiáltását. Az idős ember bottal felfegyverkezve futott megtámadott fia segítségére. A támadók azonban az öreg embert is megtámadták és a szó szoros értelmében leverték. Mind a két Flóra vérbe-fagyva maradt a vasuti töltés mellett. Ugy-szedték fel a falubeliek és szállították be a belényesi kórházba. A rablók Flóra Gábor-tól 36 korona készpénzt vittek el. A tettesek elmenekültek. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

**\* Gyilkos katona.** Csopa Péter fa-munkás Bihardobrodon a Diósi féle fatelepén dolgozott, mint felmentett fakitermelési munkás. Tegnap a munka után vonatra ült, hogy hazautazzék. Utközben Vársonkolyos és Váradfenes között összeszólközött Tarsa Jánossal. Előbb csak szóval inzultálta egy-mást a két ember. Szó-szót követett, miközben Csopa Péter kést rántott elő és azt Tarsa János nyakába döfte. Csopát, aki különben katona, letartóztatták.

**\* A tanonc-otthon felügyelő-bizottságának ülése.** Az Országos Gyermekvédő Liga „Nagyvárad Iparostanuló Otthoná” nak felügyelő bizottsága a Sztaroveczky-utcai Otthon épületében f. évi március hó 30. napján, azaz esütörtökön d. u. 4 órakor ülést tart. Az ülés tárgyai: Adminisztratív felülvizsgálata. Igazgatói jelentés. Nagyvárad, 1916. március hó 21-én Hlatky Endre elnök.

**\* Zsákszövetek és zsákok bejelentése.** A m. kir. miniszterium rendeletet adott ki a zsákszövetek és zsákkészletek kötelező bejelentése tárgyában. Eszerint azok a zsákszövetek és zsákok, melyeknek készleteit a jelen rendelet értelmében be kell jelenteni, a következők: 1. zsákszövetek jut-tából, kenderből, lenből és pamutból, 2. gabona, liszt, korpá (gabona hulladék), gyapju és egyéb mezőgazdasági termék, továbbá cukor, cement, mütrágya, só, gipsz. vegyipari termékek, rizs, kávé és hasonló cikkek befogadására szolgáló új és használt zsákok juttából, kenderből, lenből vagy pamutból, mégpedig tekintet nélkül arra, a zsákok üresek-e vagy sem. A bejelentésre kötelezettek felsorolása a rendőrkapitányi hivatalban megtudhatók.

**\* Tilos a hadifoglyoknak szeszesitalok adni.** A rendőrség a szeszesitaloknak hadifoglyok részére való kiszolgáltatásának tilalma tárgyában a következő hirdetményt adta ki: A m. kir. belügyminiszter ur 31500—VI—b. 1916. B. M. számú körrendelete értelmében a hadifoglyoknak korosmákban, pálinkamérésekben, kávéházakban és általában italmérő üzletekben, vagy ezekből a helyiségekben bármiféle szeszes italokat kiszolgáltatni nem szabad. De tilos a hadifoglyokat akár magánmulatságokon, lakomákon, vagy társasösszejöveteleken megvendégelni, vagy őket bármiféle szeszesitalal ellátni. Mindazok pedig, akik hadifoglyokat tartanak, kötelesek felügyelni arra, hogy a hadifoglyok józan és rendes életmódot folytassanak. Aki ezen rendelkezéseket megszegi, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással valamint 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható. Nagyvárad, 1916. március 24-én. Rendőrfőkapitányság.

**x Megfagyott,** szélből kivörösödött, kieserepedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az YPO jegyű „Harmat tejkrém.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

**\* Pályázat katonai felszerelésekre.** Az érdekelteknek tudomására hozzuk, hogy a kereskedelemügyi magyar kir. miniszterium 8123-1916. VI. C. sz. leírataiban közli, hogy a cs. és kir. közös hadsereg béraemléti, ruházati és felszerelési cikkeiben felmerült újabb és sorrend szerinti a XII. hadiszükségletének szállítására vonatkozó ajánlati felhívást becsátott ki. Az ajánlati felhívás az összes ipartestületekhez elküldetett s kívánatos, hogy ezen szállításra a kis iparosok minél nagyobb számban pályázzanak. A kisiparosokon kívül s azokon a cipőgyárakon kívül, melyek szállításokban már részt vettek pályázhatnak azok a cipőgyárak is, melyek eddig szállításokban nem vettek részt (a fegyvermunkaerővel dolgozók kivételével), valamint a szijgyártói üzemek s azok az ezakmabeli üzemek, melyek berendezésükben s munkásságukban fogva kisiparinak nem mondhatók. Az ajánlati felhívás adatairól s feltételeiről az alulírott kamara a hivatalos órák alatt szolgál közelebbi felvilágosítással. Nagyvárád, 1916. márc. 29. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Schwartz Izidor sk., elnök h. Dr. Sarkadi Lajos sk., titkár.

**\* Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony igaz bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég, ha a megbecsülhetetlen Y-Po crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szepítőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és a bőr vörösségét. Ár 1 K 1 50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárád. Telefon 13-02.

**\* A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme,** mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peranoszpor”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Uralunk lapunk második oldalán levő hirdetésre

**\* Kizárólag vetőmag célokra bükköny, Victoria borsó, köles és lucerna** mag beszerezhető a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának gabonaosztályánál.

NŐI-, FÉRFI- ÉS KATONAI  
**GUMMI  
KABÁTOK**

20 kor.-tól 100 kor.-ig nagy választékban.

Eladás nagyban és kicsinyben

HAAS LIPÓT

**Linoleum**  
raktárában

Nagyvárád, Rákóczi-ut 5.  
TELEFON 4-63.

**\* Gyurjad Gyurka.** Piszkiád ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayes-ter vize zug. Csukaszürke ember. Híborus mozifelvevő. Rándkivül érdekes lemez újdonságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olesó szakzerü javítása.

**\* A Nagyváradi Takarékpénztárnál** jegyzett III. ik hadikölesön kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében átvehetők.

**x Poloskairtó NOXIN** biztos zser. Ár 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

## SZÍNHÁZ.

### Heti műsor.

Csütörtökön: Cyklámen. (Fodor Ella fellépte.)

Pénteken: Madonna rózsája.  
Szombaton délután: Cigányszeralem.  
Szombaton este: Varázshegedű. Fehér felhő.

Vasárnap délután: Császárné.  
Vasárnap este: Varázshegedű. Fehér felhő.

### Kiss József ünnep a Szigligeti-színházban.

Április 5-én ünnepélyt rendeznek a Szigligeti-színházban; a tiszta jövedelmet a feldult kárpáti falvakban létesítendő Kiss József nevével kapcsolatos kulturintézmények javára fordítják.

Az ünnepély a Szigligeti színházban fog lefolyni két előadásban és pedig délután 6 órakor és este fél 9 órakor.

Közreműködnek: Jászai Mari, a nagy magyar tragika, Lux Terka író, Polgár Mariska, H. Körössi Juci, Vajnovszky Vilma, Bihari Ákos, Bihari Sándor és Váradi Aladár, továbbá a nagyváradi 4. honvédegyalozred zenekara Scharff Károly karmester vezetésével.

Barabás Atala és Katona Béláné, Madarász Adél, a két jeles festőművésznek egy-egy gyönyörű olajfestményét ajánlotta fel az ünnepség javára s ezt a két képet a rendezőség ki fogja sorsolni az előadások résztvevői között. Ez okból a páholy, továbbá a földszinti és erkélyjegyeket külön számmal is ellátták s így minden belépti-jegy részt vesz számával a sorsolásban.

Jegyek már a mai naptól kaphatók a Hegedűs Hirlapirodában.

A jótékony célra felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség.

**Fodor Ella fellépte.** A Szigligeti színház közönségének kedvenc drámai művésznője: Fodor Ella, miat arról már hírt adtunk, ma, csütörtökön lép fel ismét először a Cyklámen kettős női szerepében. Pénteken este a Madonna rózsája kerül színre, amelyben Fodor Ella már a bemutatkozó alkalmával oly frenetikus sikert aratott. A jeles drámai művésznőnek partner szerepét Bihari Ákos játssza. Renátó szerepe ez alkalommal is Varsa Gyulának jut.

**Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!!!**  
Hadseregélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

## Legújabb táviratok.

### Mercier biboros utja.

Budapest, márc. 29. (Saját tudósítónktól) Rómából jelentik: A vatikán és a belga kormány között tárgyalások folynak, hogy Mercier biboros székhelyét: Mechelából Havreba áttegye.

### Halálos ítélet

#### a szófiai kémkedési pörben.

Budapest, március 29. (Saját tud.) Szófiából jelentik: A most folyt kémkedési pörben négy vádlottat életfogytiglani börtönre ítélték, kettőt pedig felmentettek.

### A görög trónörökös utja.

Budapest, márc. 29. (Saját tudósítónktól) Konstantinápolyból jelentik: A görög trónörökös legközelebb Szófiába, onnan Konstantinápolyba érkezik a görög király sajátkezű levelével.

## SZERKESZTOI POSTA.

**Uj előfizető.** Most belépő előfizetőink április 1-ig a lapot ingyen kapják. Mi semmiféle kedvezményt sem szüntettünk be.

**H. J.** Köszönjük a buzgólkodást.

**M.** Igazán megkapó visszhang a felhívásra. Köszönet.

**K. R.** Elismerő sorai igen jól estek. Kérjük tovább is a lelkes agitációt az igaz ügyért.

**K. A., J. Z., B. Cs. S. P.** A küldött címekre a lapot megindítottuk. Sok ilyen buzgó apostolt kívánunk a keresztény ügynek.

**E.** A vers nem ütötte meg a mi mértékünket. Kerül onnan jobb is

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

**Dr. PAPP KÁROLY.**

## A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdtük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

**Nagyváradi Sörgyár R. T.**  
Telefon 439.

## Vetőmag bükköny

az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár áruosztályánál megrendelhető.

## Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

**Földbirtokra** elsőhelyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzálog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

3. szám.

A rézmoszarak és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimoszarak**, ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival.

## Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.  
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

## Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur folyó évi március hó 15 én kelt 19775—III—1916. számú rendeletével a nagyvárad—belényes—vaskóhi helyi érdekű vasut részvénytársaságnak kérelmére az össi—várad—velencei összekötő helyi érdekű vasut tervezett második vágányából kizárólag a nagyvárad—belényes—vaskóhi helyi érdekű vasutvonal mentén és a püspökfürdői szárnyvonal villamos üzemre való átalakításával Püspök-fürdőig és Félix-fürdőig vezetendő villamos helyi érdekű vasut közigazgatási bejárását dr. Halászi László miniszteri tanácsos ur vezetése alatt elrendelte és az eljárás megkezdésének idejéig folyó évi április hó 5 ik napjának délelőtti 9 óráját, összejövetel helyéül pedig Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város városházának tanács-termét tűzte ki.

Miután a közigazgatási bejárásnak az a célja és feladata, hogy az érdekelteknek alkalom adassék a vasutvonal vezetése és a tervezés egyes részletei tekintetében netán fenforgó jogos érdekeik érvényesítésére, mert a közigazgatási bejárásnál a jogosult igények figyelembe vételével létrejövő megállapodások és javaslatok szolgáltatják az alapot az építési és üzleti feltételek számára, melyek szerint az illető vasut építési tervei kidolgozandók, fenti közigazgatási bejárás elrendelését a 46191—1896. számú kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján azzal teszem közzhírré, hogy mindazok, akik magukat a szóban levő vasut építése által érdekelteknek tartják a fenti helyen és időben tartandó közigazgatási bejárásnál akár személyesen, akár igazolt megbatalmazottaik által megjelenhetnek és észrevételeiket megtehetik.

Bimler Károly  
polgármester.

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

**3 szobás modern lakás** azonnal kiadó. — Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

## Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

NAGYVÁRAD VÁROS

# VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

## WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja  
**55.**

Főszerelő telefonja  
**55.**